

Petra's zoektocht
naar haar grootvaders
verleden leidt naar een
onmogelijke liefde in
het Parijs van 1909

LAURA MADELEINE

De PATISSIER
van PARIJS

ROMAN

Laura Madeleine

De patissier van Parijs

De Fontein

Proloog

Parijs 1910

Hij rende de trappen op van de metro. Boven, in de stad, was het rustig. Een koude avond in april. Zijn adem was zichtbaar als mistige wolkjes. Ergens sloeg een klok tien uur. Hij keek onopvallend om zich heen, bijna alsof hij op zijn hoede moest zijn. Een beweging trok zijn aandacht. Grijnzend draaide hij zich om en reikte naar de trap.

Een slanke hand, gehuld in donker glacé, pakte de zijne toen een jonge vrouw de laatste treden beklom.

‘Les Halles?’ vroeg ze buiten adem toen ze naast hem stond. Ze zette haar smaakvolle hoed recht. ‘Wat gaan we daar doen? Op dit uur is alles gesloten.’

‘Daar zou ik maar niet zo zeker van zijn.’ Hij wreef in zijn handen en bood haar zijn elleboog. Zijn jasje was te dun om hem warm te houden, maar het kon hem niet deren. ‘Ik denk dat u ons uitje van vanavond wel zult kunnen waarderen, mademoiselle.’

Stralend schoof ze haar arm door de zijne.

De fijne mist verzachtte het licht van de gaslantaarns, die omhuld leken door watten. De winter hield de avond nog in zijn kille greep, maar de kou was op haar retour. Nog even, dan deed de lente haar intrede.

Stevig gearmd, als een keurig paar, gingen ze op pad. Af en toe wierpen ze elkaar een steelse blik toe, tot ze hun gezicht niet langer in de plooi wisten te houden en breed grijnsden. Geluiden drongen door de mist, een aanzwellend koor van tientallen stemmen, een kabaal dat was opgebouwd uit geratel en gedreun, uit een galmend stampen en een vederlicht geruis. De jonge vrouw zette grote ogen op toen ze een hoek omsloegen en de bron van al die geluiden voor hen opdoemde: een reusachtig gebouw, een aaneenrijging van hoge stalen bogen die de chaos daarbinnen omarmden en uitbraakten.

‘U zei dat u het echte Parijs wilde zien, mademoiselle.’

Ondanks het late uur gonsde het op de markt van de bedrijvigheid, waarvan de stroom schillen, zaagsel en stro getuigde die zich uitstreckte tot op het plaveisel. Buiten wachtten paard-en-wagens en automobielen. Boodschappenjongens stampten met hun laarzen om warm te blijven. Brandende komforen verspreidden de geur van houtskool en gepofte kastanjes.

‘Gaan we ook naar binnen?’

Stralend pakte de jonge man haar hand en samen begaven ze zich in de heksenketel van herrie en drukte.

Aanvankelijk werden ze nagestaard – de deftige kleren van de jonge vrouw oogden misplaatst tussen talloze malen versteld katoen en tot op de draad versleten linnen – maar naarmate ze zich dieper in het gewoel begaven, was er niemand meer die nog belangstelling toonde. Hier was kopen en verkopen het enige wat telde. En de taal van de handel werd gesproken in een constant gebulder, een marktpatois waarin het draaide om duiten en gewichten en waarvan buitenstaanders niets begrepen.

De jonge vrouw trok aan zijn arm en wees naar een groentestall; houten kratten vol bleke nieuwe aardappels met de klei er nog aan, rimpelige oude winteruien en daarboven losjes gevlochten strengen knofflook. Met stijve vingers van de kou bond een man zuring in bosjes. De jonge vrouw schoot in de lach toen groentevrouwen een lading lentekolen van een kar in een rieten

mand gooiden. Aangemoedigd door de kooplui om hen heen maakten ze er een spelletje van, een wedstrijd waarin het aankwam op snelheid. Hun opgestoken haren boden een slordige aanblik, hun wangen waren rood van inspanning en plezier.

Bij een volgende kraam had zich een menigte verzameld. Het geschreeuw was niet van de lucht. De koopman, die in razend tempo papieren zakken vulde, kon de vraag van het publiek nauwelijks bijbenen. De jonge vrouw schonk haar jeugdige begeleider een ondeugende glimlach, liet zijn hand los en werkte zich tussen de gespierde schouders door van de mensen die voor hen stonden. De jonge man probeerde haar tegen te houden, bang dat ze onder de voet zou worden gelopen, maar even later was ze alweer terug. De onderkant van haar japon was vertrappt, maar ze legde triomfantelijk een ronde gele vrucht in zijn hand.

‘Wat is dat?’ vroeg hij toen ze haar handschoenen afstroopte.

‘Nee maar! Betrap ik u op iets wat u niet weet, *monsieur le guide*?’ vroeg ze plagend. ‘Het is een bloedsinaasappel, helemaal uit Italië.’

Bij een komfoor aan de buitenrand van de enorme ruimte liet ze hem zien hoe de vrucht gepeld moest worden, waarna ze zich tegoed deden aan het robijnrode vruchtvlees, lachend om het sap dat langs hun kin droop.

Haar ogen straalden, maar hij werd ineens door verdriet overmand. Morgen was ze weer in haar eigen wereld. Morgen was ze weer de elegante jongedame die dit soort sinaasappels misschien wel bij haar ontbijt at, partje voor partje, met een zilveren bestek.

Het was alsof ze zijn gedachten had geraden. ‘Niet doen,’ fluisterde ze en ze deed een stap dichterbij hem toe zodat hij haar adem, die geurde naar sinaasappel, langs zijn wang voelde strijken. ‘Vanavond is van ons en van niemand anders. Morgen bestaat even niet.’

Het licht van het vuur bescheen haar roomblanke huid en deed de kleur wegvloeien uit haar blauwe ogen tot hij dacht dat hij in die ogen zou verdrinken.

Een plotseling geroep maakte dat hij achteruit sprong. Ze druk-

ten zich plat tegen de muur toen een groepje luid kakelende kippen in een wolk van veren en huidschilfers uit een kapotte mand wist te ontsnappen. Een tierende marktvrouw greep naar de beesten, die tussen haar benen door schoten en haastig een goed heenkomen zochten.

De jonge vrouw en haar jeugdige gids daalden de treden af naar het ondergrondse gedeelte van de markt, verlicht door gaslantaarns en elektrische gloeilampen. In een van de betegelde doorgangen gleed haar voet weg, zodat ze dreigde te vallen, maar hij kon haar nog net op tijd opvangen, hoewel hij zelf ook bijna onderuitging op de glibberige tegels. Heel even lag ze in zijn armen, lachend en verbouwereerd, met haar hoed over haar ene oog gezakt. Het kostte hem al zijn wilskracht om haar niet nog dichter tegen zich aan te trekken.

Schuifelend liepen ze om de natte plek heen, veroorzaakt door lekwater uit de kruiwagen van een vishandelaar, gevuld met reusachtige zilverkleurige monsters. De bergen ingewanden op de grond stonken naar de zee en de rivieren waarin de vis was gevangen.

‘Heb je honger?’ vroeg de jonge man, met zijn blik op een emmer met schelpdieren.

‘Ik rammel. Zullen we oesters nemen?’

Hij zocht in zijn zakken naar het weinige geld dat hij bij zich had. In ruil voor een paar munten maakte de vishandelaar met zijn oestermes zes schelpen open en wikkelde ze in een krant.

Ze gingen terug naar boven, waar de lucht aanzienlijk schoner was, en kochten een donker brood van een hoog opgestapelde bakkerskar. Met hun buit liepen ze tussen de kramen door naar een cafeetje, waar tafels en stoeltjes op spichtige poten de grens vormden tussen de bedwelmende hectiek van de markt en de stille, koude avond.

Dicht naast elkaar aan een hoektafeltje dronken ze goedkope rode wijn en genoten ze van hun feestmaal, opgediend op de krant. De oesters en het brood smaakten verrukkelijk; het was alsof de essentie van het leven erin lag opgesloten – in het eten, in dat

moment, in dat kleine stukje Parijs. Hij had nog nooit zoiets heerlijk geproefd, besepte de jonge man. Hoe kwam dat? Maar toen hij naar de jonge vrouw keek, die genietend haar glas leegdronk, wist hij het antwoord.

Morgen bestaat even niet, had ze gezegd. Maar hij wist wel beter. De dag van morgen zou onverbiddelijk komen en daarmee de waarheid die ze geen van beiden onder ogen wilden zien. In de stad klonk een zwaarmoedig galmen. Het was de klok van de Saint-Eustache die elf uur sloeg.

Werd het maar nooit morgen. Met een gevoel van wanhoop reikte hij naar haar hand.

1

Cambridge, maart 1988

Ik ren de poort door naar King's College, net op het moment dat de klokken van de kapel beginnen te slaan. Te laat! Terwijl ik uitgerekend vandaag zo mijn best heb gedaan om op tijd te zijn.

Een stel toeristen in windjacks staat midden op de weg. Met een blik op mijn horloge werk ik me tussen hen door. Het was de bedoeling dat ik ruim op tijd zou zijn, zodat ik onopvallend een plekje helemaal achter in de zaal had kunnen zoeken, in plaats van verwaaid en bezweet te komen binnenstormen.

Ik haast me de binnenplaats over en vlieg met twee treden tegelijk de trap op, die glimt van de regen. In het voorbijgaan zie ik mijn eigen spiegelbeeld in een raam: totaal verregend, met een haveloze blonde pony die in mijn ogen hangt. Ik strijk het haar uit mijn gezicht en ren verder naar de reusachtige houten deuren.

15 MAART, 11.00 UUR, vermeldt de aankondiging op het mededelingenbord naast de ingang. EEN LEGENDE ONTMASKERD. SIMON HALL, BIOGRAAF, OVER WIJLEN J.G. STEVENSON, HISTORICUS, AUTEUR EN CRITICUS.

Gejaagd trek ik mijn nijldige gezicht in de plooi en ik glimlach

verontschuldigend naar de medewerkster bij de ingang. Ze snuift misprijzend, maar ik mag naar binnen. Dus ik raap al mijn moed bij elkaar en duw heel voorzichtig de zware deur open. De zaal is stampvol; bijna alle plaatsen zijn bezet, door zowel studenten als hoogleraren; de ramen zijn beslagen als gevolg van de grote belangstelling. Ondanks mijn inspanningen knarst de deur duidelijk hoorbaar in zijn scharnieren. De man op het podium valt stil en kijkt mijn kant uit. Met mijn hoofd gebogen schuifel ik de achterste rij langs, waar nog een stoel vrij is.

‘Zoals ik al zei,’ vervolgt de spreker, ‘weten we allemaal wat er gebeurt bij het overlijden van een bekende persoonlijkheid: er verschijnt een in memoriam in *The Times*, het werk van de overledene wordt opnieuw en in een speciale editie uitgebracht, en alle kranten – links, rechts en in het midden van het politieke spectrum – komen met een retrospectief.’

Sommige jongere studenten gniffelen, gretig om hun waardering te tonen voor de milde spot van de spreker.

Ik neem hem aandachtig op. Simon Hall is een van onze populairste historici. Wanneer ze bij de radio of in de krant om een reactie verlegen zitten, bellen ze hem. Hij is niet zo jong als zijn foto's doen vermoeden. Dankzij zijn krullen en zijn open gezicht oogt hij weliswaar jeugdig, maar zijn beginnende buikje en het netwerk van kraaienpootjes bij zijn ooghoeken spreken duidelijke taal. Ik zak nog iets verder onderuit en probeer me te concentreren.

‘Er is niets mis met het eren van grote namen,’ aldus Hall. ‘En niemand zal ontkennen dat J.G. Stevenson een groot historicus was. Maar in hoeverre kunnen we zeggen dat we hem kennen? Wat weten we van de mens achter de auteur van de vele boeken die hij op zijn naam heeft staan?’

Hij last een dramatische pauze in en laat zijn blik door de zaal gaan.

‘Als biograaf heb ik de taak antwoord te geven op deze vragen. En dat betekent graven in het verleden van mijn onder-

werp. Het betekent het boven tafel halen van zaken die mijn onderwerp bij voorkeur voor zichzelf zou hebben gehouden. En ik kan u nu al vertellen, dames en heren, J.G. Stevenson was bepaald geen heilige.'

Hij buigt zich met een dwingende blik over de kathedr, alsof hij iedereen in de zaal in zijn vertrouwelijkheid wil betrekken.

'Recentelijk heb ik toegang gekregen tot Stevensons privécorrespondentie, met daarin een aan hem gerichte brief die dateert uit de periode dat hij als jonge man in Parijs verbleef. Uit deze brief blijkt zijn betrokkenheid bij een schandaal dat hij altijd verborgen heeft gehouden, zelfs voor zijn familie. Ik ga op zoek naar de waarheid achter dit mysterie, om aan te tonen wie J.G. Stevenson werkelijk was.'

Wanneer het moment aanbreekt voor vragen uit het publiek, schuif ik rusteloos op mijn stoel heen en weer en ik houd mijn arm krampachtig langs mijn lichaam, ook al beeft ik inwendig van woede. Ik hoor het allemaal aan, de vrijblijvende commentaren, de scherpe woorden, totdat ik me niet langer kan beheersen en mijn hand de lucht in schiet.

'Ik vrees dat de tijd om is,' zegt de hoogleraar die de bijeenkomst leidt. 'Misschien zou u zo vriendelijk willen zijn om –'

'Dus u bent eropuit uw onderwerp te belasteren, simpelweg omdat de waan van de dag daarom vraagt?' roep ik Hall ter verantwoording. 'Of veroorlooft u zich vrijheden ten aanzien van de doden en spit u hun privébezittingen door om meer publiciteit te genereren?'

Honderd plastic stoelen kraken wanneer de zaal zich naar me omdraait. Ik voel dat ik rood word, maar blijf Hall strak aankijken. Hij beantwoordt mijn blik met een niet-begrijpende glimlach.

'U durft nogal wat te beweren, miss...'

'Stevenson.'

De zaal barst los in koortsachtig, maar gedempt overleg. De hoogleraar op het podium fluistert Hall iets in het oor. Ik zie aan

zijn lippen dat hij het over mij heeft en probeer krampachtig mijn gezicht in de plooi te houden. Ondertussen neemt Hall me aandachtig op. Zijn belangstelling is gewekt.

‘Ik begrijp uw verontwaardiging, miss Stevenson, maar ook u zult niet kunnen ontkennen dat uw grootvader geheimen had.’

2

Bordeaux, september 1909

Zes uur, het werd drukker op straat. In de benauwde, sjofele werkplaatsen aan de Rue Vauquelin klonken opgewekte stemmen. De werkdag zat erop. Guillaume du Frère strompelde naar buiten, wankelend onder het gewicht van een koffer. De geur van thuis hing nog om hem heen, maar vervloog toen hij begon te rennen.

Zijn laarzen gleden weg in een berg afval. Hij vertrok zijn gezicht, maar zelfs dat kon geen afbreuk doen aan de grijns die om zijn lippen speelde. De bedompte binnenplaatsen, de stampvolle stegen van Bordeaux... nog even, dan liet hij het allemaal achter zich.

Aan het einde van de Rue Francin heerste een luidruchtig gedrang van veehandelaren die uit de overdekte markt naar buiten kwamen. Guy werkte zich door de drukte, door de stank van vee en afval, naar het gebouw waarin de werkplaats van de spoorwegen was gevestigd. De gewelfde ramen stonden open om de metaaldampen naar buiten te laten.

Guy hees zich op een van de vensterbanken en gooide zijn koffer naar binnen, die met een dreun op de aangestampte aarden vloer belandde. Toen klauterde hij er zelf achteraan.

‘Goeienavond, Jacques!’ riep hij buiten adem naar een arbeider die in de weer was met een metalen pijp. Zijn kleren zaten onder de olievlekken.

‘*Bon voyage*, knul! Je moet voortmaken. De trein heeft al gefloten!’

‘Bedankt.’

Met zijn koffer tegen zich aan gedrukt stormde Guy het gebouw uit, het spoor op. Voor hem lag het betegelde perron, met daarboven het indrukwekkende glazen dak van het Gare Saint-Jean, dat oplichtte als een reusachtige gaslantaarn en dat, net als een gaslantaarn, duizenden insecten aantrok. Achterblijvers wachtten om de vertrekkende trein uit te zwaaien. Een kleine jongen staarde vanaf de schouders van zijn vader naar de enorme rookpluim die zich vanaf de locomotief boven de wagons uitstrekte.

Guy begon nog harder te rennen. Achter hem klonk een fluitsignaal, gevolgd door een verontwaardigde kreet van de perronwachter. Maar hij rende door, zijn benen pompten op en neer, zijn laarzen dreunden op de spoorbaan.

‘Guy!’ Zijn vriend Nicolas stond breed grijnzend op het achterbalkon van de trein. ‘Vooruit! Harder!’

Guy had het gevoel dat zijn keel in brand stond, maar hij begon in te lopen. Nog even, dan kon hij de uitgestoken hand van zijn vriend grijpen.

‘Kom op, Guy, als we niet eens een trein kunnen halen, willen ze ons niet bij het spoor!’

Met een gesmoorde lach en een laatste krachtsinspanning gooi-
de hij Nicolas zijn koffer toe, hij nam een sprong en hees zich aan boord.

De trein ratelde ondertussen voort en meerderde vaart toen de spoorbaan een bocht maakte en het station uit het gezicht begon te verdwijnen. Nog rood van het lachen sloeg Nicolas zijn lange benen over elkaar en viste een verfromfaaide sigaret uit zijn zak. Guy liet zich tegen de achterkant van de trein zakken en nam zijn pet af om het zweet van zijn voorhoofd te vegen.

Zijn schedeldak prikte. Spijtig streek hij over zijn korte stoppels. Die zomer was zijn haar lang geworden en tijdens de hete werkdagen op de rivierkades was het van bruin naar goudblond verkleurd. Hij had het zo willen laten, maar zijn moeder was ervan overtuigd dat hij in Parijs luizen zou krijgen en had het afgeschoren.

Volgens Nicolas, wiens blonde dos aan de schaar was ontsnapt, zag hij eruit als een gevangenisboef. Guy gaf zijn vriend grijnzend een stomp en zette zijn pet weer op.

‘Kunnen we niet beter naar binnen gaan?’ riep hij boven het lawaai van de ratelende wielen uit.

‘Nee, daar is het veel te vol. Dan komen we naast een ouwe taart te zitten die ons de hele weg gaat vertellen wat we moeten doen. En vooral wat we moeten laten. Dus we kunnen beter hier blijven.’

‘Maar als ze de kaartjes komen controleren? Worden we dan niet uit de trein gezet?’

Nicolas snoof. ‘Nee, natuurlijk niet. Dan laten we onze brief zien en we zeggen dat we collega’s zijn. Want dat zijn we nu ook, Guy. We werken voor het spoor. Dus we hoeven ons hele leven nooit meer voor de trein te betalen!’

De trein reed door de buitenwijken. De laatste bebouwing maakte plaats voor ruisend gras langs de rivier. Licht weerkaatste in uitgestrekte watervlaktes. De schaduw van de trein tekende zich zwart en uiterst gedetailleerd af op het water. Guy kon het glas in de ramen zien, het aangekoekte vuil, insecten die aan het glas kleefden, de silhouetten van de passagiers. Gefascineerd hief hij zijn hand, om te zien of die ook een schaduw wierp, maar het schouwspel was voorbij, water ging over in vegetatie.

De avond viel. De heuvels aan weerskanten wierpen kille schaduwen. De reis naar Parijs zou de hele nacht duren. Nicolas, die naast hem had zitten dommelen, schrok wakker en pakte zijn plunjezak. Guy hoorde geritsel van papier en sloeg een arm om zijn maag.

Zijn moeder had een pakketje met eten voor hem gemaakt, maar toen ze niet keek had hij het teruggelegd. Hij kon de gedachte niet verdragen dat ze honger zou lijden.

Maar ook al had hij wat geld, in de restauratiewagen hoefde hij zich in zijn hemdsmouwen en met zijn smoezelige das niet te vertonen. Een blik op Nicolas werd beloond met een grijns.

Zijn vriend pakte iets uit wat in kranten was gewikkeld. Guy rook een warme, gistachtige geur. Toen belandde de helft van een klein brood in zijn schoot. Het brood was nog een beetje warm. Hij rukte er een stuk af, propte het in zijn mond en probeerde al kauwend Nicolas te bedanken.

Die wuifde zijn dank weg en zette zijn tanden in de zachte binnenkant van het brood. 'Ik wist dat je niks bij je zou hebben.'

Spijtig slikte Guy de laatste hap door. Nicolas sloeg de kruimels van zijn borst.

'En nu een kop koffie,' verzuchtte hij verlangend.

Glimlachend begroef Guy zijn kin in de kraag van zijn overhemd. Hoe vindingrijk hij ook was, zelfs Nicolas kon geen warme koffie uit zijn plunjezak tevoorschijn toveren. Guy deed zijn ogen dicht en voelde zich wegzakken tot zijn gedachten meedeinden op de maat van de wielen, waarvan het geratel steeds verder op de achtergrond raakte.

De wens van Nicolas ging later die avond in vervulling toen het licht in de gangpaden aanging en de kaartjescontroleur het einde van de laatste wagon bereikte. Bij het zien van de twee gebruide verstekelingen zette hij een dreigend gezicht op, maar dat verdween al snel toen ze de situatie uitlegden. De controleur vertrok en kwam even later terug met een kan koffie uit de restauratiewagen, voorzien van een flinke scheut cognac. Terwijl ze genietend dronken, zette de controleur zijn pet af en leunde met een verfomfaaide sigaret van Nicolas over de balustrade van het balkon.

'Elk stuk rails...' Hij schraapte zijn keel. 'Ik heb gewerkt aan elke meter spoorbaan van hier tot Orléans. Het was keihard

zwoegen. Altijd buiten. In alle soorten weer. Soms kwamen we op een dag niet verder dan een paar centimeter. Maar voor een jonge kerel is het ook mooi werk. Nuttig. Degelijk. Je wordt er sterk van. En dat nemen ze je nooit meer af.'

Zijn grote, ruige kop bevond zich in de schaduw terwijl het spoor – zijn spoor – onder hen voorbija schoot.

'Als je geluk hebt...' Hij tikte de as van zijn sigaret de duisternis in en zette zijn pet weer op. 'Als je geluk hebt kom je te werken aan de locomotieven. En uiteindelijk krijg je het net zo goed als ik. Met een fatsoenlijk loon, een uniform en een fraai horloge. Als je je best doet, en als je zorgt dat de juiste mensen dat in de gaten hebben, dan ligt er bij het spoor een mooie toekomst voor jullie in het verschiet.'

De controleur wenste hun geluk en vertrok weer. Guy legde zijn handen om zijn tinnen mok. De warmte van de koffie ebde weg, de nacht rukte op en omhulde de trein. Hij dacht na over de woorden van de controleur. Dat hij met zijn magere lijf ook ooit zo gespierd en breedgeschouderd zou worden, kon hij zich niet voorstellen. Net zomin als hij zichzelf in een fraai uniform zag, met een zakhorloge. Maar in Parijs was niets onmogelijk, hield hij zichzelf voor.

Hij moest in slaap zijn gevallen, want toen hij zijn ogen weer opendeed, was alles zwart om hem heen. Of ze door een stad reden of door het platteland was niet te zien. Uit de duisternis doemden gedrongen silhouetten op; bomen, of rotsen, of reusachtige nachtwezens. Hij had het koud. Naast hem lag Nicolas te snurken, gewikkeld in een ruwe groene deken.

Met een glimlach haalde Guy zijn eigen deken uit zijn koffer. De sterren hoog boven hem wervelden naar de grenzen van zijn gezichtsveld. Hij liet zijn hoofd tegen de metalen balustrade zakken en viel weer in slaap.

Lees verder in *De patissier van Parijs*.

Eerste druk juli 2016

Oorspronkelijke titel *The Confectioner's Tale*

Oorspronkelijke uitgever Black Swan, an imprint of Transworld Publishers

Copyright © Laura Hounsom 2015

The moral right of Laura Madeleine to be identified as the author of this work has been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2016 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Erica Feberwee

Omslagontwerp en beeldbewerking: Marry van Baar

Foto's omslag: Eiffeltoren © Shutterstock; vrouw © iStock/glebchik;

macarons © iStock/Massonstock

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 3815 7

ISBN e-book 978 90 261 3816 4

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.